

ART | Skutki protestu celników

Przewoźnicy mogą domagać się odszkodowań

Ują straty na ponad 10 mln euro
 żarówki to 300 euro straty
 rac w sądzie ze Skarbem Państwa

ILE KOSZTUJĄ PROTESTY CELNIKÓW

10,5 mln euro

łączne straty firm
 transportowych
 spowodowane
 protestem celników

Źródło: Ministerstwo Gospodarki

*międzynarodowy transport drogowy

POLSKI EKSPORT

W okresie I-XI 2007

■ Rosja	4,3 mld euro
■ Ukraina	3,7 mld euro
■ Białoruś	0,7 mld euro

TRANSPORT DROGOWY*

Ilość pozwoleń wydawanych rocznie

■ Rosja	110 tys.
■ Ukraina	150 tys.
■ Białoruś	135 tys.

3 tys. zł kara za brak aktualnej winiety

zed gra-
 około
 Jów, co
 y mini-
 e może
 et euro,
 cy przy-
 00 euro
 Zresz-
 ch Prze-

czekając na poprawę sytuacji. Nie do oszacowania są dzisiaj straty z powodu zerwania umów przez dużych zleceniodawców. W najgorszej sytuacji są jednak właściciele małych firm transportowych, których samochody stoją w kolejkach, a ich właściciele mają świadomość, że grozi im bankructwo.

Poszukiwanie rozwiązań

Nie zawsze można dostarczyć towar, omijając polskie przejścia graniczne. Korzystając z karnetu TIR, nie można dowolnie zmienić trasy przejazdu i przejechać przez Słowację czy Litwę. Na każdorazową zmianę trasy musi się zgodzić urząd celny, a protestują także urzędy wewnątrz kraju. Nawet ewentualny wybór dłuższej drogi i ominięcie polskich przejść granicznych może jedynie zmniejszyć straty, bo zleceniodawcy na pewno nie zgodzą się na podniesienie cen za transport.

— Pekaes jest w luksusowej sytuacji, bo nie mamy żadnego samochodu na wschodniej granicy... mówi Krzysztof Nguwa-

dług niej do strat spowodowanych na granicy trzeba jeszcze dodać koszty rozmów telefonicznych z kierowcami stojącymi kilka dni w kolejkach. Wbrew pozorom nie są to małe pieniądze. Straty ponoszą również sami kierowcy, a ich dzienne wynagrodzenie w trasie wynosi nawet 200–300 zł. Dniówka, na postój, z trudem wystarczy na dzienne wyżywienie.

Dużym problemem dla firm transportowych są też winiety, które niejednokrotnie z powodu kilku dni spędzonych w kolejce straciły ważność. Tylko do końca miesiąca ważne są też pozwolenia na transport międzynarodowy wydane w ubiegłym roku. Polska wystąpiła do władz rosyjskich, ukraińskich i białoruskich o przedłużenie

— Ostateczny koszt postojów na granicy będzie można oszacować dopiero po zakończeniu protestu — mówi Tadeusz Wilk, dyrektor departamentu transportu ZMPD. Wstąpienie straty są szacowane na ponad 10 mln euro. Związek Międzynarodowych Przewoźników Drogowych przygotował dla swoich członków specjalny wniosek o odszkodowanie. Niektórzy właściciele firm już rozpoczęli

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA

Skarb Państwa poniesie odpowiedzialność za działania celników, jeżeli łącznie wystąpią trzy przesłanki:
 ■ szkoda wyrządzona została przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych czynności,
 ■ pomiędzy szkodą a zachowaniem się funkcjonariusza istnieje związek przyczynowy,
 ■ dochodzący odszkodowania musi wykazać związek

indywidualne starania o odszkodowanie. Piotr Wojtaszak z krakowskiej kancelarii Teodorowski i Wojtaszak nie ukrywa, że zwróciło się do niego w tej sprawie już kilka osób.
 — Przed nimi długotrwała procedura sądowa, ale sprawa się do wygrania — zaznacza,

Trzeba udowodnić szkodę

Firmy transportowe zapowiadają dochodzenie odszkodowań od Skarbu Państwa. Aby skutecznie ubiegać się o odszkodowanie, powinny udowodnić swoją szkodę.

— O ile udowodnienie kosztów w postaci np. wynagrodzeń kierowców lub ceny paliwa nie będzie nastęrczo trudnością, o tyle nie jest pewnym, czy przewoźnicy poniosą koszty w postaci kar umownych czy odszkodowań wobec swoich klientów — uważa Ewa Lewszuk z Kancelarii Radców Prawnych w Warszawie.

— Zgodnie z prawem przewozowym przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności za utratę, ubytek i uszkodzenie albo opóźnienie w przewozie towarów, jeżeli powstały one wskutek siły wyższej. Jeśli firmy transportowe nie będą odpowiedzialne względem swoich kontrahentów — nie poniosą też szkody, z którą nie będą

też szkody przez Skarb Państwa — twierdzi Ewa Lewszuk.

Aby Skarb Państwa poniósł odpowiedzialność odszkodowawczą, muszą łącznie zostać spełnione trzy warunki. Po pierwsze, szkoda musi być wyrządzona przez celników przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, a nie przy okazji. Zachowanie celnika powinno nosić znamiona bezprawności, a między szkodą a zachowaniem celnika musi istnieć związek przyczynowy.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 26 marca 2003 r., w sprawie sygn. akt II CKN 1370/00 zachowanie się funkcjonariusza państwowego jest bezprawne, jeżeli pozostaje w sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym, przez który należy rozumieć nie tylko obowiązujące ustawodawstwo, ale również przyjęte ogólnie w społeczeństwie zasady współżycia społeczne. Naruszenie tych zasad powinno być również traktowane jako naruszenie prawa.

Bezprawne może być również zaniechanie urzędnika w sytuacji, gdy norma nakłada na władzę publiczną obowiązek konkretnego działania. Na tej właśnie podstawie można również wykazać bezpraw-

Celnicy nie mogą strajkować

— Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. nr 55, poz. 236) niedopuszczalne jest organizowanie strajku Służby Celnej. Akcji celników nie można nazwać strajkiem sensu stricte, gdyż jako takie prawo tej grupie zawodowej nie przysługuje — mówi Gerard Woźniak, radca prawny z Gardocki i Partnerzy Adwokaci i Radcowie Prawni. Działanie Służby Celnej, polegające na korzystaniu przez większość personelu przejść granicznych z urlopów na życzenie lub zwolnień lekarskich przejawia cechy zorganizowanej akcji protestacyjnej.

Stanowisko takie popiera Sąd Najwyższy, który w wyroku z 11 maja 2005 r. w sprawie sygn. akt III CK 549/04 stwierdził, że stosownie do art. 417 k.c. nie wina, ale niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza rodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa.

**MALGORZATA KRYSKIEWICZ,
 KATARZYNA RYCHTER,
 ROMAN GRZYB**

Czytaj też
 ■ Nie będzie porozumienia — strona 13
 ■ Celnicy nie mogą protestować